

Görüş Liderleri, Uzman ve Araştırmacılar Radikalizm ve Aşırılıkçılık Olgusunun Etkilerini Tartışıyorlar

2015 yılından bu yana Suriye Diyalog Merkezi, radikalizm ve aşırılıkçılık olgusunu araştırmak üzere birçok sayıda din alimi ve toplum fikir liderinin katılımıyla başlattığı özel çalışmalarını sürdürüyor. Bu amaç doğrultusunda İstanbul'da yakın bir zamanda "Radikalizm ve Aşırılıkçılık Olgusu, Etkileri ve Sonuçları" başlığı altında yeni bir sempozyum düzenlendi.

Sempozyumda üç araştırma makalesinin sunumu yer aldı. İlki, Profesör Mehdi Hilali'nin "Irak Mevzusunda Radikalizm ve Aşırılıkçılığın Yükselişi, Geçmiş ve Gelecekteki Etkilerinin Sürmesi" başlığı altındaydı. İkincisi ise Profesör İmaduddin Kayti'nin "Radikalizmin Hitabında Dönüşüm ve Sonuçlara Bakış" başlığı altındaydı. Son olarak, Profesör Rağda Zeydani'nin "Suriye Bağlamında Radikalizm ve Aşırılıkçılık Düşüncesinin Toplumsal Etkileri, Bir Model Olarak Özgürleştirilmiş Kuzey bölgesi " makalesi sunuldu.

Sempozyumda sunulan üç araştırma makalesinin özeti aşağıdadır.

Irak'ta Radikalizm ve Aşırılıkçılık Olgusu:

İlk konuşmacı, Suriye'nin karşılaştığı bu olgunun yeni olmadığını ve bugün ortaya çıkmadığını, farklı yerlerde ve zamanlarda karşılaşılan bir durum olduğunu vurgulayarak "Irak'ta Radikalizm ve Aşırılıkçılık" konusundaki makalesine başladı. Ancak şiddetinin toplumsal ve politik koşullara bağlı olarak bölgeden bölgeye değişim gösterebildiğini belirtti.

Raporda, söz konusu olgunun aşırılık yanlısı örgütler veya Haricî gruplar ile sınırlı olmadığı, ancak diğer ekol, okul ve mezheplerde de bu durumun yaygın olduğunu ve hatta Müslüman olmayan gruplara yayıldığını vurguladı.

Makalede aşırılık yanlısı örgütlerin Irak direniş örgütlerini hedef alarak onu zayıflatıp ortadan kaldırarak ve binlerce genci büyük bir holokost'a sokarak bu örgütlerin üstünlük kazanmasını sağladığını ve bu olgunun Irak ulusal direniş projesinin ABD işgaline karşı netleşmesini nasıl önlediğini ve bu örgütlerin, gençleri kendine çekmek

amacıyla kullandığı şiddetli konuşmaların uluslararası tarafları provoke ettiğini açıkladı.

Araştırma, DAEŞ'in eski Başbakan "Nuri el-Maliki" döneminde "Sünni" Irak hareketine saldırmak için yaptıklarını ele aldı. Burada göstericiler kendilerini savunmak için silahlanmaya zorlandılar ve DAEŞ'in güçlerinin kontrolü altında olmayan şehirlere girmesine, direnişin faaliyetlerine hükmetmesine ve kontrol altına almasına izin verdi. Böylece, direniş faaliyetlerine egemen olmak ve tekelleşmek için Maliki hükümeti uluslararası bir suç örgütü ile mücadele ettiğini göstermeye çalıştı.

Aynı şekilde araştırma, Baas Partisi'nin eski liderlerinin ve eski Irak rejiminin örgütlerle ilişkisini, DAEŞ'in daha önceki ve şimdiki halk tabanı boyutunu ve Irak'taki mevcut askeri, finansal ve toplumsal durumunu ele aldı.

Araştırma, Irak'taki DAEŞ'in halk tabanına ve desteğine sahip olmadığını ancak halktan bir kısım destek aldığını, Irak'ın iktidardaki mezhepçi hükümetinden kurtulma arzusundan kaynaklandığı, radikal fikirlere karşı temkinli olmayan bazı Iraklı gençlerin, Irak nüfusunun birçok kesimine yapılan mezhepçi cinayet ve suçlara tepki olarak radikal örgütlere katıldıkları sonucuna vardı.

Araştırma, Irak'ta IŞİD'in şu anki durumu hakkında, örgütün liderliğinin geçmiş tecrübelerle dayanarak devam eden yenilgiyi kontrol altına alma girişimlerinden bahsetti. Buna bağlı olarak engebeli alanlarda ve çöl bölgelerinde saklanmaya çalıştıkları ve Diyala, Salah al-Din ve Batı Kerkük bölgelerinde vur-kaç savaş stratejisini kullandıkları söylendi.

Örgütün mevcut aşamayı yönetmek için yeterli finansal gücü var ve nüfustan vergi toplamakta aktif ve halk desteği düzeyinde, demografik değişim, baskı ve baskı süreci kaynaklı Sünni bölge sakinlerinin hoşnutsuzluğundan yararlanmaya çalışıyor.

Çağdaş Radikalizmin Özellikleri ve Gelecekteki Sonuçları:

İkinci konuşmacı, "Radikalizmin Hitabındaki Dönüşüm ve Sonuçları Üzerine Bakış" başlıklı araştırma makalesini çağdaş radikalizmin özellikleri ve gelecekteki sonuçları üzerine odaklanarak aktardı.

Araştırması, çağdaş radikalizmin ve radikal örgütlerinin dokuz özelliğini belirledi: Birincisi, Müslümanları tekfir edip kanlarını mubah gören ve yüzünü sürekli değiştiren ama kanları dökmeye devam eden El-Nusra Cephesi gibi. İkinci özellik, Müslüman toplumdaki ayrılma ve dinin net hükümlerine sürekli karşı çıkmak. Üçüncü özellik ise radikalizmin fikirlerinin propagandasını yapmak için yazmaya ve bloglamaya önem vermek. Ve dördüncü özellik, komünist modelden yönetime erişim konusunda etkilendikleri gibi, diğer aşırılık yanlısı mezheplerden etkilenip İslam'ın örtüsünü giydirmek.

Diğer özellikler de şöyle: Çağdaş radikallerin yalanı benimsemeleri, liderlerini kutsamak, konuşmalarında rüyalara, destanlara ve ahir zaman hadislerine dayanmak, kendi çıkarlarını gerçekleştirmek adına bahaneler ve gerekçeler yürütmek, her muhalifi yargılamak için Vela ve Bera ilkesini kullanmaları. Son özellik, rejimlerle bağdaşma, barışma ve fonksiyonel roller oynamaya açık olmalarıdır.

Çağdaş radikalizm için beklenen sonuçlar ile ilgili olarak, makale üç sonuç belirledi, Bunlardan ilki, bir dizi radikal inımlılığa geçmesi, önceki ifadelerini reddetmesi ve geri çekilmesidir. Ancak bu, radikallerin mutlaka dağılması anlamına gelmez. Çünkü içlerinde sürekli bölünme ve ayrışma ile tanınırlar. İkincisi ise sapmanın ve radikalizmin artmasıdır. Bu seçenek, bu akımların tarihinde art arda ortaya çıkan daha sapkın fikirlerin ve uluslararası radikalizm fikirlerinden etkilenen hibrit akımların ortaya çıkmasıyla doğrulanır.

Üçüncüsü, rejimler ve istihbaratların onu kullanma olasılığını artırmak ve böylece bu tür gruplar ve teorisyenleri, bir şekilde bu rejimlere bağlı olurlar.

Konuşmacı, bu grupları izlemenin ve fikirlerini takip etmenin, önemini vurguladı. Fikirleri ve organizasyonlarının etkisiz görünmesine rağmen gelecekteki hedeflerini anlamaya ve onlarla yüzleşmeye yönelik planlar hazırlamak gerektiğini söyleyerek çalışmasını tamamladı.

Kuzey Suriye’de Aşırılıkçılık Gerçeği ve Belirtileri:

Sempozyumda, Suriye'nin kuzeyindeki aşırılıkçılık ve radikalizmin sosyal etkileri ve beklenen sonuçlarıyla ilgili bir araştırma makalesinin sunduğu üçüncü bir tema yer aldı.

Tahriru'ş Şam Heyeti'nin kontrol ettiği alanlar ile Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Operasyonu alanları arasındaki örgütsel, hizmet ve yaşam koşullarındaki farkı, toplumun durumuna ve kültürüne yansıttığını açıklayarak başladı. Ayrıca, Suriye'nin kuzeyine gelen binlerce göçmen Suriye'nin farklı bölgelerinden geldikleri için sosyal gerçekliklerini göç öncesi koşullardan farklı kılıyor. Bu bölgelerdeki ekonomik koşulların bozulması, işsizlik ve yoksulluğun savaşın ve istikrarsızlığın sürmesiyle yayılması, insanlar arasındaki sosyal dayanışma, yardımlaşma ve sosyal ilişkilere olumsuz yansıdı

Makaleye göre, Suriye'nin kuzeyinde radikalizmin gözlemleyebileceğimiz belirtilerinden bir tanesi Müslümanları belirli eylemlere veya ifadelere dayanarak kolayca tekfir etmek ya da Rusya ve rejim ile müzakere konularından dolayı muhalefet sembollerini tekfir etmek. Ayrıca "Demokrasi şirkettir" aşırılık yanlısı düşüncesinden kaynaklanan yazıların çoğalması. Tahriru'ş Şam Heyeti'nin kontrol alanlarında 'hisbe' adamlarının çoğalması ve sigara satan marketlerin peşinden koşması, kadın ile erkeklerin görüşmelerine karışması ve kadınların peçe ve İslami elbiseleri giyip giymediklerini Sawa'd el-Hayr örgütü gibi gözlemlemesi.

Aynı zamanda Suriye'nin kuzeyindeki bir diğer yüksek profilli tezahür savaşta yer almayan dini otoritelere saldırmak, onları "hain" olarak adlandırmak ve onların fetvalarına uymamaya davet etme olarak görülüyor. Aşırılıkçılık örgütlerinin elemanları ile evlenip ayrılan kadınların eski eşlerinin fikirlerinden etkilenmeleri, Türkistan İslam Partisi veya Tahriru'ş Şam Heyeti 'ne bağlı yabancı savaşçılarla evlilik olgusunun devam etmesi ve erkekler arasında Afgan uniformalarının yaygınlaşması gibi araştırmacı tarafından bildirilen ve daha önce yaygın olmayan başka belirtiler de mevcut.

Araştırmacıya göre, bölgede tanık olunan pozitif adımlar arasında, bu belirtiler Tahriru'ş Şam Heyeti'nin kontrol alanında azalmaya başlamış ve "Zeytin Dalı" ve "Fırat

Kalkanı" alanlarında neredeyse yok denecek kadar. Ayrıca, kadın polis memuru sayısının artmasıyla birlikte Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yaklaşık 110 camiyi denetimi altına aldığını ve radikalizmi, aşırılıkçılık olgusuna teşvik etmeyi önlemeye başladı.

Araştırmacı, Suriye'nin kuzeyindeki aşırılıkçılık fenomeninin, özellikle de toplumsal parçalanmaya, aşırılıkçılığı benimseyen ve zorla empoze etmeye çalışan gruplar ve onu reddedip direnen gruplar arasında sınıf kutuplaşmasına ve toplumsal sorunlara yol açtığını düşünüyor.

Diğer etkiler arasında, Suriye'nin diğer bölgelerinden gelen göçmenlerle ve yerlerinden çıkarılan kişilerle çok sayıda insanın onlarla ilişki kurmayı reddetmeleri, toplum grupları arasında izolasyonun artması, ayrıca kadınların katılabileceği alanların kısıtlanmasına paralel olarak formal ve fenotipik dindarlığın yayılması ve aile içi şiddetin ve sosyal şiddetin yüksek oranda görülmesi, özellikle IŞİD gizli hücrelerinden olduklarından şüphe duyulan kişilerden ailelerin arasında intikamın yayılması, son olarak İdlib'i bombalamak için bir bahane oluşturan aşırılık yanlısı örgütlerin varlığı nedeniyle endişe ve istikrarsızlığın artması gösterilebilir.

Araştırmacı, makalesini en önemlisi aşırılıkçılığı hafifletmek için doğru dini farkındalığı yaymak olan birkaç öneriyle sonlandırdı. Bunlar: Çocukların eğitime dikkat etmek ve görüşlerini ifade etme ve diyaloga teşvik etme fırsatı vermek, kadınlara özen göstermek ve onlara doğru din eğitimi sağlamak ve etkinliklerini artırmak için onları topluluk sorunlarına dahil etmek. Diyalog kültürünün yayılması ve Suriye'nin kuzeyinde görüş alışverişine olanak sağlayan seminerler düzenlenmesi.